

Fafik na tropie: digitalizacja

Cześć, nazywam się Fafik, dziś opowiem Ci trochę o tym co robimy w FAF, czyli Fundacji Archeologia Fotografii!

Mój FAF to miejsce, w którym ratujemy stare zdjęcia, żeby były zawsze bezpieczne.

W FAF digitalizujemy fotografie, odnajdujemy ich historie i organizujemy wystawy, dzięki którym można zobaczyć, jak wyglądał świat dawno temu. Pokazujemy też, jak dbać o zdjęcia, żeby nie zniszczyły się z upływem czasu.

FAF to wyjątkowe miejsce, które pomaga zachować przeszłość.

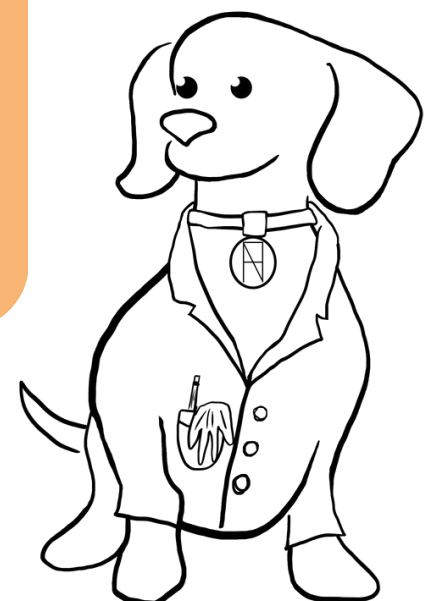
Może też masz w domu stare fotografie? Każda fotografia ma swoją opowieść – moim zdaniem warto ją ocalić!

Jestem psem-archiwistą i digitalizatorem. Możecie się zastanawiać: co to znaczy? Już tłumaczę!

Archiwista jest strażnikiem starych fotografii, zajmuje się ich porządkowaniem i przechowywaniem, aby nic się z nimi nie stało.

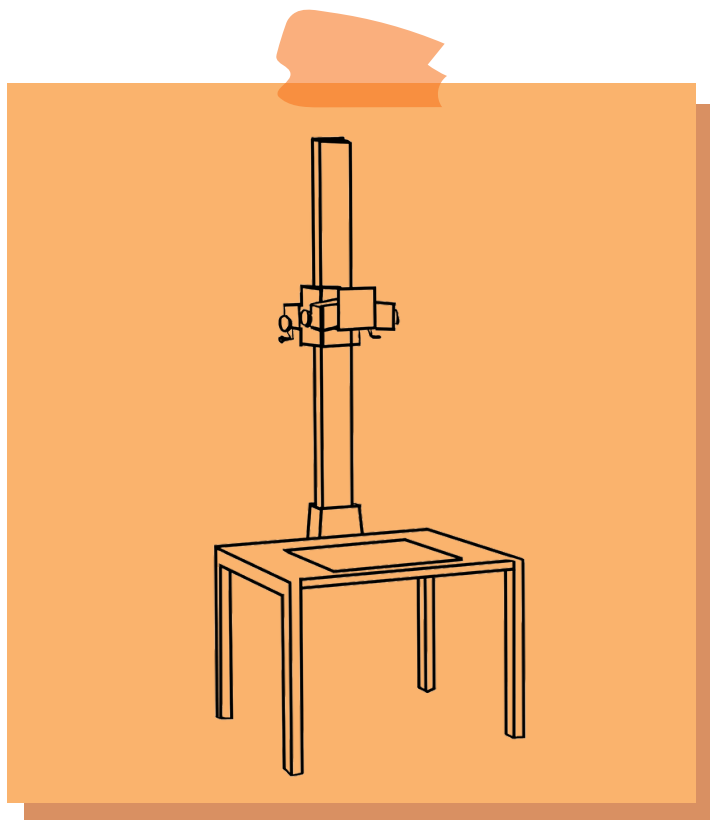
Digitalizator, to ktoś, kto pomaga przenieść stare zdjęcia do komputera, czyli świata wirtualnego, tak żeby nie zagięły, a każdy mógł je oglądać, nawet po wielu, wielu latach.

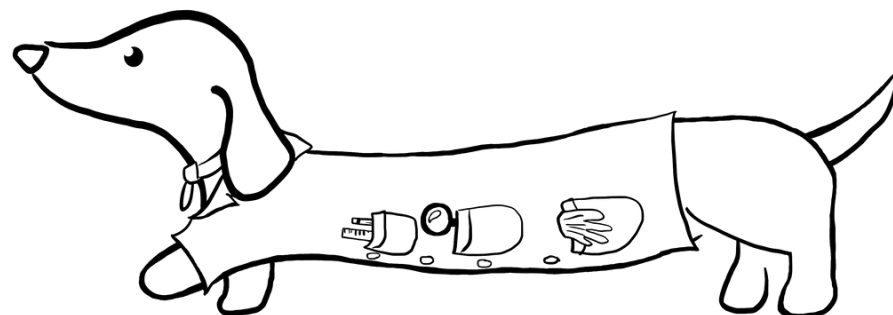
Jak digitalizuję?

Zajmuję się aż trzema rodzajami zdjęć analogowych (czyli zrobionych zanim nastąpiła era internetu i smartfonów):

1. Negatywy - to takie ciemne paski kliszy lub małe szkiełka, na których aparat zapisywał obraz. To taki „szkic” zdjęcia, z którego robiło się odbitki.
2. Odbitki - to gotowe zdjęcia na papierze, które łatwo oglądać po włożeniu do albumu.
3. Slajdy - to małe, najczęściej kolorowe obrazki na przezroczystym materiale, które często oglądało się w powiększeniu za pomocą rzutnika i projekcji na ścianę.

Żeby zdjęcia przenieść do komputera, używam specjalnego sprzętu – aparatu na kolumnie reprodukcyjnej. Wygląda to trochę jak kosmiczna maszyna! Aparat jest zamocowany na takiej wysokiej, metalowej kolumnie (to coś jak rozbudowany statyw) i robi zdjęcia obiektowi, który położę na specjalnym, czarnym stole pod nim.

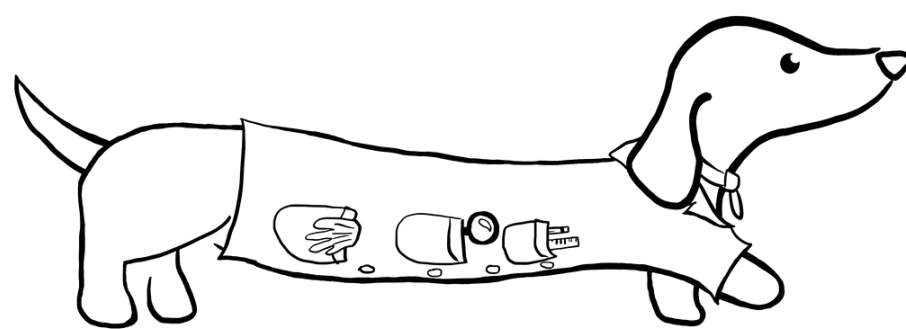
Krok po kroku

1. Czystość przede wszystkim - najpierw delikatnie czyszczę negatywy, odbitki lub slajdy z kurzu.
2. Światło ma znaczenie - ustawiam lampy tak, żeby na zdjęcie nie padał żaden cień. Dla negatywów i slajdów używam specjalnego jasnego panelu, który świeci od spodu.
3. Robię zdjęcie - aparat na kolumnie robi superdokładne zdjęcie każdego slajdu, negatywu albo odbitki.
4. Komputerowy czarodziej – potem za sprawą kabla zdjęcia przesyłane są do komputera, gdzie mogę je „poprawić”: kadruję je, usuwam rysy, brudki i sprawiam, że kolory wyglądają jak w rzeczywistości.

Jak wybieram zdjęcia?

Nie wszystkie zdjęcia od razu trafiają na moją magiczną kolumnę. Oto kilka zasad, które pomagają mi w wyborze:

- Charakterystyczna tematyka – często fotografowie zajmowali się wybraną dziedziną fotografii, na przykład robili zdjęcia ludzi, miejsc lub dokumentowali wydarzenia. Najpierw digitalizuję zdjęcia, które były wyjątkowo ważne dla nich lub pozwolą mi zrozumieć ich styl.
- Zdjęcia łatwo ulegające zniszczeniu – jeśli widzę, że negatyw albo odbitka jest stara, zniszczona, a kolory zaczynają blednąć, to szybko zabieram się do pracy.
- Zdjęcia-kapsuły czasu – czasem wybieram zdjęcia, które pokażą, jak wyglądało życie dawniej, np. stare samochody, ubrania albo budynki, które już nie istnieją. To prawdziwe skarby!

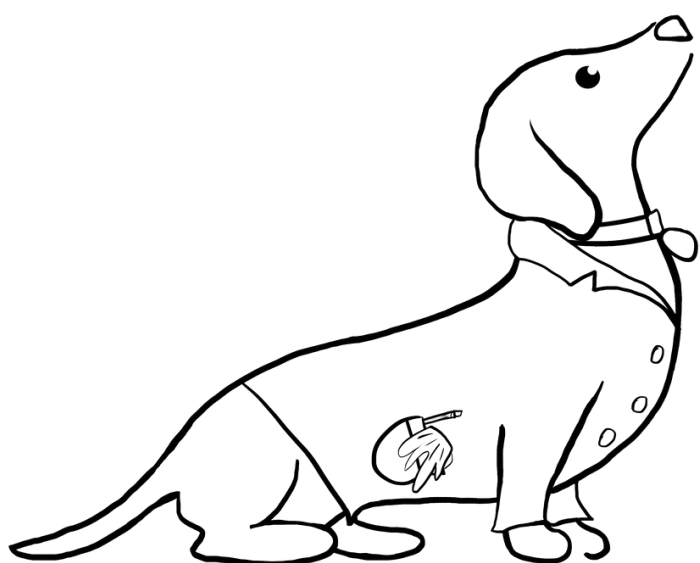
Negatyw a pozytyw

Kiedy fotografuję negatywy, obraz na nich wygląda... dziwnie. Wszystko, co powinno być jasne, jest ciemne, a kolory są odwrócone. To normalne! Negatyw to taka specjalna „odwrócona” wersja zdjęcia, czyli pozytywu. Żeby zamienić go w piękny obraz, robię tak:

1. Otwieram zdjęcie w specjalnym programie graficznym - to taki mój komputerowy pomocnik, w którym mam pędzle, gumkę i inne przybory plastyczne, jak piórnika.
2. W programie zamieniam obraz negatywowo w pozytywowo – przypomina to odwracanie skarpetki na drugą stronę.
3. Poprawiam kolory – czasem trzeba dodać trochę jasności albo kontrastu (nie za dużo!), żeby zdjęcie wyglądało w komputerze dokładnie tak, jak na żywo.

Jak czasem „naprawiam” zdjęcia?

Czasem zdjęcia są uszkodzone: mają rysy, plamki albo są lekko wyblakłe.

1. Usuwam rysy – W komputerze zaznaczam miejsca, które wyglądają na uszkodzone, a program pomaga je „wygładzić”.
2. Dodaję jasność i kontrast – czasem zdjęcia są za ciemne, więc je rozjaśniam. To trochę jakby włączyć światło w za ciemnym pokoju.
3. Wzmacniam kolory – jeśli zdjęcie wyblakło, mogę odrobinę zwiększyć nasycenie kolorów, żeby wyglądało jak dawniej.

Po co to wszystko?

Dzięki digitalizacji zdjęcia nie zniszczą się ani nie wyblakną. Możemy wtedy łatwo stworzyć do nich opisy tego, co przedstawiają, gdzie i kiedy zostały zrobione. Pliki cyfrowe możemy oglądać na ekranach, drukować, a nawet wysyłać rodzinie i przyjaciołom na drugi koniec świata. To tak, jakby dać starym zdjęciom nowe życie!

Wyobraź sobie, że kiedyś ktoś znajdzie te zdjęcia. Nawet za 100 lat! Dzięki mojej pracy będą mogli zobaczyć, jak wyglądało nasze życie kiedyś – jak ludzie się ubierali, co jedli i jak bawili się na wakacjach.

I wiesz co? To naprawdę fajna przygoda – każda fotografia to inna historia. Może kiedyś Wy też zostaniecie archiwistami albo digitalizatorami?

I. Wśród rozsypanych liter ukryły się słowa związane z fotografią i digitalizacją.
Poszukaj ich i zakreśl! Oto, czego szukasz:

digitalizacja

statyw

slajd

aparat

lampy

światło

kolumna

odbitka

archiwum

reprodukcja

negatyw

analogowy

Ś	A	W	B	F	S	O	Z	E	N	G	K	L	P	R
W	D	I	G	I	T	A	L	I	Z	A	C	J	A	G
I	K	N	C	V	A	P	Z	D	N	N	J	M	R	S
A	O	T	E	U	T	A	C	S	E	A	G	G	C	E
T	L	A	M	P	Y	R	T	U	G	L	A	W	H	Q
Ł	U	R	G	T	W	A	N	O	A	O	A	N	I	Y
O	M	I	J	S	X	T	O	S	T	G	E	L	W	A
K	N	C	A	R	F	Q	T	L	Y	O	M	J	U	Z
H	A	O	D	B	I	T	K	A	W	W	P	K	M	B
L	N	O	P	R	B	L	A	J	K	Y	T	I	E	D
M	F	I	R	E	P	R	O	D	U	K	C	J	A	C

2. Połącz w pary pasujące do siebie rzeczy i pojęcia.

aparat

statyw

lampy błyskowe

negatyw

odbitka

światłoczuły

digitalizator

odwrócony obraz

zmienia fotografie w pliki cyfrowe

robienie zdjęć

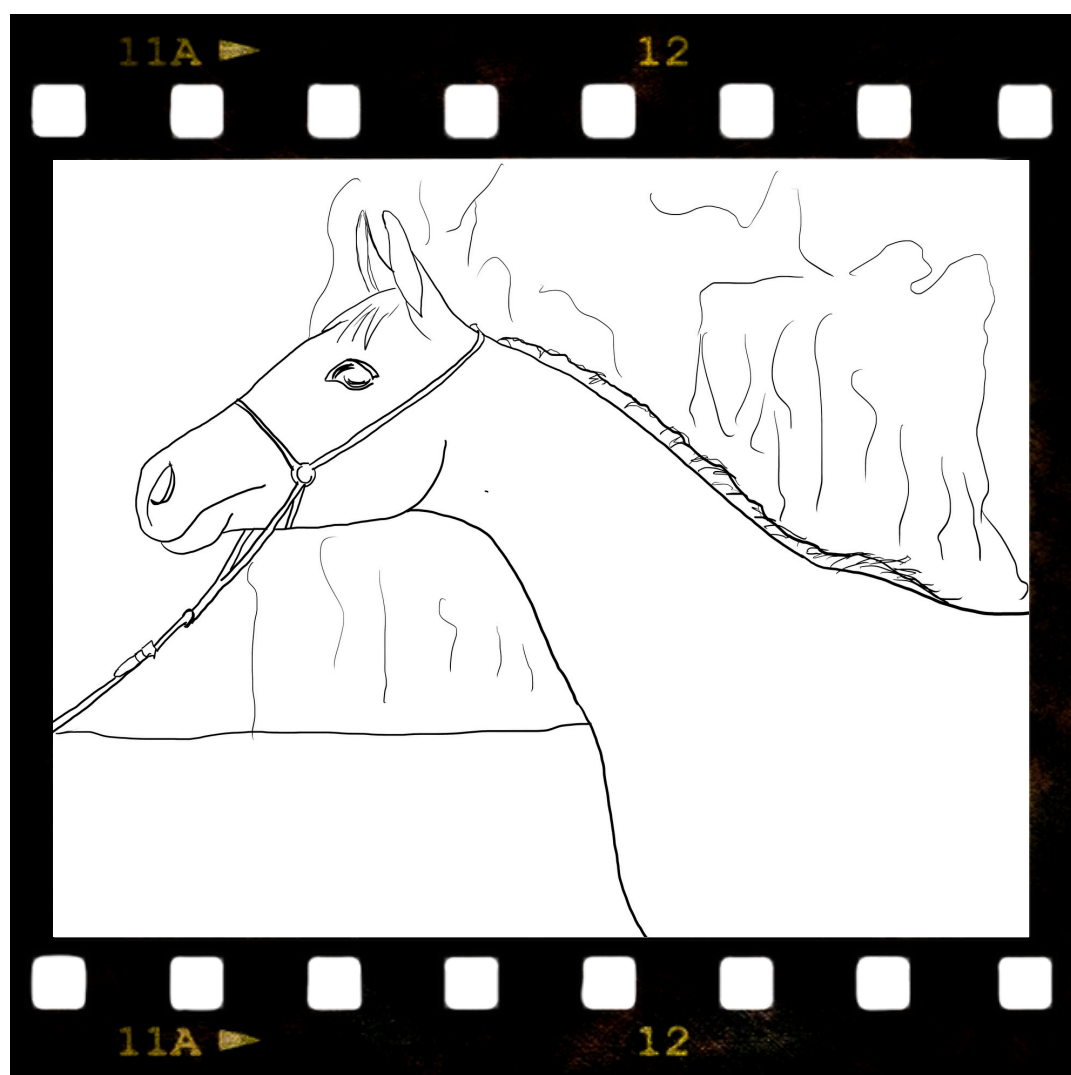
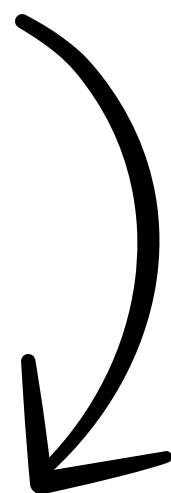
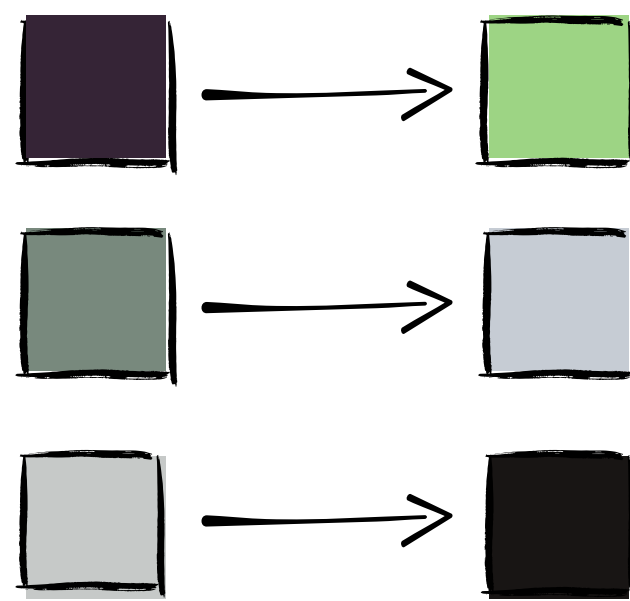
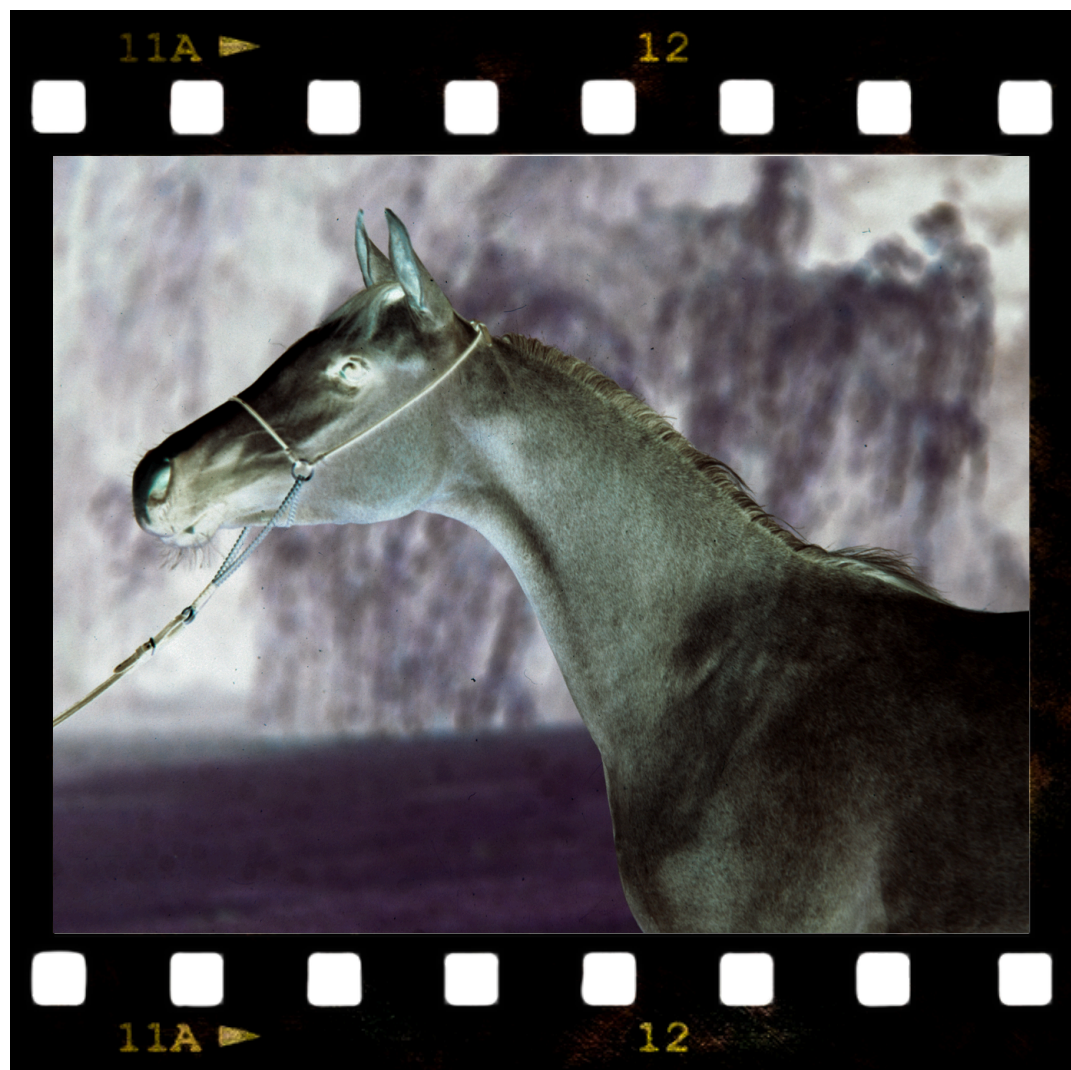
zdjęcie na papierze

reaguje na światło

stabilizacja

oświetlenie

3. Zobacz, jak wygląda proces zamiany „odwróconego” obrazu z negatywu w piękny, kolorowy pozytyw. Przyjrzyj się negatywowi i pokoloruj według podanego wzoru kolorystycznego okienko obok.

fot. Zofia Raczkowska,
Koń arabski ze stadniny
w Michałowie ujęty
z profilu, 1982 rok,
sygnatura: 18-N-00024

4. Czasem w pracy ze starymi zdjęciami najważniejsze jest to, czego nie widać: kto stał poza kadrem albo co to za budynek, którego widzimy fragment. Na podstawie takich informacji możemy poprawnie zadatować lub opisać fotografię. Na obrazku widzisz fragment starego zdjęcia. Twoim zadaniem jest dokończyć to, czego brakuje. Użyj wyobraźni! Co Twoim zdaniem tu pasuje?

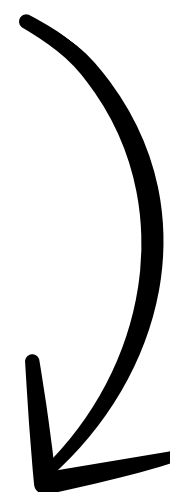
fot. Jan Fleischmann, Dzieci na dziedzińcu
Szkoły Podstawowej nr 278 na warszawskiej
Sadybie, którą w 1971 roku zrealizowała Halina
Skibniewska we współpracy z Andrzejem
Małkiem. sygnatura: pryw-O6-N-00273

5. Ważnym elementem mojej pracy jest opisywanie zdjęć. Rozpoznaje przedstawione na nich postacie, miejsca lub kiedy zostały zrobione. Może i Ty chcesz spróbować? Spójrz na obrazek i zastanów się, co przedstawia. Zwróć uwagę na osobę przedstawioną, co trzyma w rękach? Co znajduje się w tle? Napisz w kilku słowach, co widzisz.

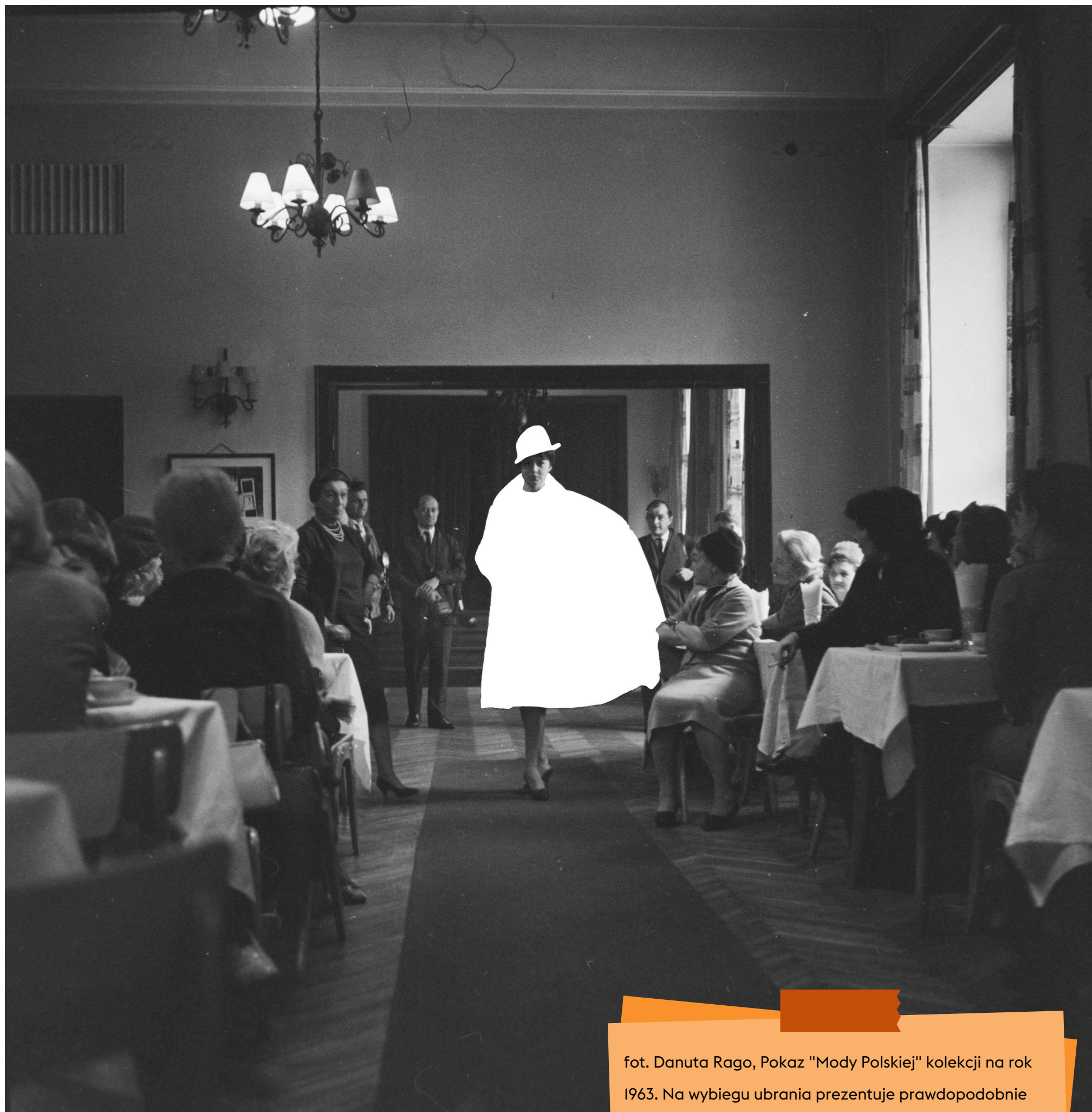
fot. Mirosław Raczkowski...

6. W FAF często mamy do czynienia z seriami podobnie wyglądających zdjęć. Musimy długo dopatrywać się, czy to ten sam kadr czy już inne ujęcie. Na dwóch obrazkach znajdują się drobne różnice. Przyjrzyj się uważnie i zaznacz 6 różnic! Jakiego szczegóły zmieniły się między jednym a drugim zdjęciem?

fot. Danuta Rago,
Fotoreporterzy na
obchodach XX-lecia Polskiej
Rzeczypospolitej Ludowej
na Placu Defilad
w Warszawie, 1964 rok,
sygnatura: I7-N-O3432

7. Na zdjęciach widzisz modelkę na pokazie mody i kobietę w sklepie. Ich stroje są jeszcze niekompletne. Wykorzystaj swoją wyobraźnię i dorysuj im ubrania – może to być coś eleganckiego albo zupełnie zwariowanego!

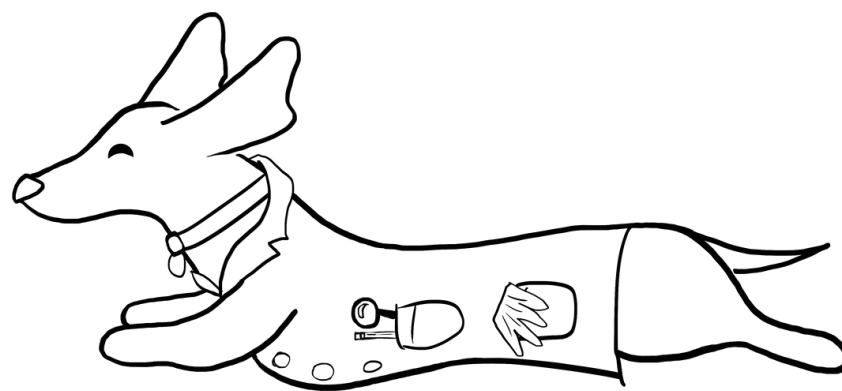
fot. Danuta Rago, Pokaz "Mody Polskiej" kolekcji na rok 1963. Na wybiegu ubrania prezentuje prawdopodobnie Elżbieta Grabiec. Przy modelce stoi projektantka Jadwiga Grabowska, w latach 1958–1968 dyrektorka artystyczna państwowego przedsiębiorstwa „Moda Polska”, 1962 rok, sygnatura: I7-N-O3633

fot. Danuta Rago, Kobieta przymierzająca ubrania w salonie Mody Polskiej "Ewa" przy ulicy Ordynackiej 10 w Warszawie, lata 1965-1979, sygnatura: 17-E-00683

Juhu! Udało Ci się przejść wszystkie etapy digitalizacji!

Dzięki za Twoją pracę i do zobaczenia w FAF!

Druk zrealizowany dzięki dofinansowaniu
z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**

**Fundacja
Archeologia
Fotografii**